

УДК 351:314.72:325.1

О. Я. Капінус
*аспірант кафедри соціальної і гуманітарної політики
Харківського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України*

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Розпад СРСР, утворення незалежної української держави, міжетнічна напруженість та військові конфлікти у деяких пострадянських державах, економічна криза, падіння рівня життя були визначальними для інтенсивності міграційних переміщень, зміни складу та напрямків міграційних потоків. Міграційні потоки, які спостерігалися в Україні з початку 1990-х рр., виникли внаслідок демократизації та лібералізації режиму кордонів. Становлення та розвиток системи державного регулювання міграційних процесів в Україні розпочинається з моменту набуття статусу незалежної країни у 1991 році. Тож виникає нагальна потреба в уточненні і дослідженні процесу поступових змін та визначення етапів, що відбувалися у системі державного регулювання міграційних процесів у незалежній Україні.

Теоретичні основи державного регулювання міграційних процесів висвітлено у працях Г. В. Атаманчука, Д. М. Гвішіані, В. В. Логіна, О. А. Малиновської, Н. П. Тиндик [3]. Проблема теоретичного та практичного осмислення міграційних процесів, визначення їхніх основних складових присвячені роботи М. В. Буроменського, О. І. Піскуна, О. В. Позняка, Е. Г. Равенштейна, Ю. І. Римаренка, Н. М. Ткачової, Г. В. Чайки та інших науковців [4, 5, 9, 11].

У сучасній науковій літературі дослідженням стану нормативного забезпечення державного регулювання міграційних процесів займалися такі вчені, як Д. М. Ворона, Н. А. Вороніна, В. І. Олефір, І. А. Толкачева, С. Б. Чехович [2, с. 10].

Разом із тим, становлення і розвиток етапів формування системи державного регулювання міграційних процесів в Україні ще не стало предметом системного дослідження вітчизняних науковців, що обумовлює наукову актуальність зазначеної теми.

Метою статті є визначення етапів формування системи державного регулювання міграційних процесів в Україні.

Протягом 25 років незалежності України у системі державного регулювання внутрішньої міграції відбувалися суттєві зміни. Починаючи з 2014 року з'являється новий суб'єкт внутрішньої міграції – громадяни України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції.

Система державного регулювання міграційних процесів в Україні є сукупністю нормативно-правових актів, структур, заходів і методів, спрямованих на розвиток та інтенсивність протікання міграційних процесів, що здійснюються державою з метою забезпечення контролю та упорядкування міграційних потоків.

Д. М. Ворона пропонує умовно поділити державне регулювання міграційних процесів на 15 форм, кожна з яких створює підстави для досягнення конкретної мети, забезпечення функціонування держави у сфері міграції. Під формою державного регулювання міграційних процесів розуміють частину єдиної державної діяльності, спрямованої на досягнення конкретної мети із застосуванням, разом зі звичайними, і специфічних для цієї мети способів або методів впливу. Цими формами державного регулювання міграційних процесів є: 1) створення нормативної бази для правового регулювання міграції, її потоків, облаштування мігрантів; 2) розробка Державної міграційної програми; 3) підготовка кадрів для роботи з мігрантами; 4) формування єдиного банку даних за наявними потоками мігрантів; 5) створення моделі розвитку міграційних процесів з урахуванням особливостей соціально-економічного і політичного

становища України; 6) виявлення районів, історично схильних до небезпечних міжнаціональних, міжрелігійних і соціальних вибухів на території колишніх союзних республік СРСР та України; 7) здійснення державного імміграційного контролю для забезпечення державних інтересів України; 8) необхідність облаштування вимушених мігрантів; 9) сприяння поверненню репресованого населення; 10) допомога трудовим мігрантам; 11) формування міжрегіональної і сільсько-міської міграції в Україні; 12) міжнародна співпраця України у справах з міграції; 13) робота з неурядовими організаціями з питань міграції; 14) забезпечення необхідних санітарно-епідеміологічних умов відносно мігрантів; 15) фінансово-економічне забезпечення державного регулювання міграційних процесів [2, с. 232].

Досліджуючи міграційні процеси в Україні, О. В. Позняк визначив основні тенденції міграції населення у період між переписами населення України (1989–2001 рр.): зниження загального рівня мобільності населення; зменшення інтенсивності міграційних зв'язків з колишніми республіками СРСР; розширення контактів з країнами «старого» зарубіжжя (становлення потоку постійної еміграції з України до країн Європи, Америки та Ізраїлю), а також ротація учбових мігрантів з країн, що розвиваються; набуття міграціями «сімейного» характеру – зменшення частки молоді і збільшення питомої ваги осіб середнього віку серед мігрантів; поява і розвиток нових для пострадянського простору форм міграційних переміщень (трудова міграція, рух біженців, транзит нелегальних мігрантів тощо) [4, с. 59]. Отже, беручи до уваги дослідження О. В. Позняка, можна зауважити, що саме у зазначений період розпочинається становлення і розвиток системи державного регулювання міграційних процесів у незалежній Україні, тому що лише у листопаді 1989 року Радянським Союзом було прийнято Декларацію «Про визнання незаконними преступних актів проти народів, які підпадали під насильницьке переселення і забезпечення їх прав» (регулювання процесу повернення депортованих, виділення фінансування з державного бюджету) [9, с. 189]. Крім того, державне управління міграційними процесами, яке було характерним для Радянського Союзу, було проявом вимушеного переселення громадян та спрямоване на абсолютне утиснення їх прав і свобод.

Саме початковим етапом формування системи державного регулювання міграційних процесів стало створення правової бази, яка регламентувала взаємовідносини держави й громадян: Закони України «Про громадянство» (1991 р.), «Про біженців» (1993 р.), «Про правовий статус іноземців» (1994 р.); Конституція України (1996 р., ст. 92). Проте ухвалення відповідних нормативно-правових актів не вирішило питання основних проблем у сфері державного регулювання міграції населення.

На думку І. А. Толкачової, ключовими нормативно-правовими актами, що регулюють міграційні питання в Україні, є Закон України «Про громадянство» (визначає коло осіб, які є громадянами України, підстави набуття і припинення громадянства України, принципи громадянства України та повноваження державних органів, які беруть участь у вирішенні питань громадянства); «Про порядок виїзду з України й в'їзду в Україну громадян України» (закріплює механізм реалізації права громадян України на виїзд з України та в'їзд в Україну, порядок оформлення документів для зарубіжних поїздок, визначає тимчасове обмеження прав громадян на виїзд з України). До того ж науковець

звертає увагу на те, що відповідно до ч. 1 ст. 33 Конституції України, кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України за винятком обмежень, які встановлюються законом [10, с. 91]. Тож Конституцією України і підзаконними нормативно-правовими актами передбачено та гарантовано дотримання прав і виконання обов'язків з боку держави не тільки для громадян України, а також іноземців, осіб без громадянства, біженців.

Гострою проблемою для України стала вимушена та нелегальна імміграція населення з територій сусідніх держав, де велися воєнні дії – Придністров'я (1992 р.), Чечні (1995-1996 рр.), Абхазії (1996 р.). Водночас у 1993-1994 рр. почалася еміграція населення з України в Польщу, Словаччину, Португалію, США та інші. Здебільшого для цього періоду характерна еміграція висококваліфікованих спеціалістів («відтоку мозку») до розвинених країн. До того ж нерегульована міграція «село-місто» призвела до деформації всіх демографічних структур у сільській місцевості в Україні: зменшення кількості населення працездатного віку і молоді, зростання частки осіб пенсійного віку, зростання смертності сільського населення, скорочення народжуваності дітей тощо.

У період 1993-2000 рр. формується структурний механізм державного регулювання міграційних процесів. Так, поетапно створювалися та змінювали один одне Міністерство України у справах національностей та міграції (1993 р.), Департамент міграції (1994 р.), Державний комітет у справах національностей та міграції (1996 р.), Державний департамент у справах національностей та міграції у структурі Міністерства юстиції (2000 р.). Разом із тим, реальні масштаби міграційних процесів не можливо було визначити через відсутність точної інформації.

Наступний етап формування системи державного регулювання внутрішньої міграції починається з 2001 р. з ухвалення Указу Президента України «Всеукраїнський перепис населення». Відбуваються зміни у нормативно-правовому полі, а саме ухвалюються Закони України «Про імміграцію» (2001 р.), «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» (2003 р.), Програма регулювання міграційних процесів на 2003-2005 рр. (2003 р.).

Треба зазначити, що у 2000-2007 рр. змінюється динаміка і етнічний показник імміграції населення: зокрема, в Україну переважно прибувають вихідці з В'єтнаму та Афганістану з метою працевлаштування. Крім того, упродовж 10 років (2000-2010) спостерігається здебільшого міжрегіональні внутрішні міграції, обумовлені пошуком роботи і підвищенням рівня життя, а також економічними процесами, що відбуваються в Україні та світі (світова економічна криза 2008 р.).

Черговий етап формування системи державного регулювання внутрішньої міграції можна датувати з 2010 р. Саме тому, що у процесі оптимізації системи центральних органів виконавчої влади Указом Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 09.12.2010 № 1085/2010 було створено Державну міграційну службу України (далі – ДМС України). У квітні 2011 р. Указом Президента України від 06.04.2011 № 405/2011, було затверджено Положення про Державну міграційну службу України, яким визначено основні завдання, функції та повноваження ДМС України. Наприкінці 2012 р. прийнято Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції створення єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами» (визначає шляхи та етапи створення єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами, застосування якої спрямоване на автоматизацію діяльності ДМС).

О. А. Малиновська слушно зауважує, що невирішеність багатьох законодавчих проблем великою мірою була наслідком відсутності належних управлінських структур, здатних розробляти та лобювати просування відповідних

законопроектів, формувати громадську думку, забезпечувати координацію діяльності центральних та місцевих органів влади у міграційній сфері, співпрацю з громадянським суспільством. Крім того, про створення єдиного органу виконавчої влади з регулювання міграційних процесів дискутувалося в Україні роками, проте рішення не приймалося. Лише у грудні 2010 р. Президентом України було підписано Указ, відповідно до якого створювалася Державна міграційна служба України. Цей структурний орган перебрав на себе функції з питань громадянства, міграції та реєстрації фізичних осіб, які виконувалися Міністерством внутрішніх справ, а також у сфері захисту біженців, що належали Державному комітету у справах національностей та релігій, ліквідованому у ході адміністративної реформи [3].

У квітні 2011 р. було затверджено Положення про Державну міграційну службу, відповідно до якого її основні завдання полягають у такому: 1) надання послуг у сферах громадянства, реєстрації місця проживання та документування фізичних осіб; 2) робота з іноземцями та особами без громадянства, а саме оформлення та видача дозволів на імміграцію в Україну, посвідок на постійне та тимчасове проживання, запрошень для отримання української візи, прийняття рішень про видворення, притягнення до адміністративної відповідальності порушників правил перебування у державі тощо; 3) робота з шукачами притулку, розгляд заяв щодо надання статусу біженця, а також інтеграція біженців в українське суспільство; 4) контроль за дотриманням законодавства у сфері міграції, моніторинг міграційної ситуації, здійснення заходів щодо запобігання та протидії нелегальній міграції [3].

Для забезпечення реалізації цих функцій у червні 2011 р. Урядом схвалено рішення щодо утворення 27 територіальних органів міграційної служби (управлінь). ДМС передано пункти тимчасового розміщення біженців, що належали Держкомнацрелігій, а також пункти тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні і підлягають видворенню за межі держави, що раніше перебували у віданні МВС [3].

Також О. А. Малиновська стверджує, що на цьому реформування органів державного управління у сфері міграції не завершилося. Оскільки функції з управління трудовою міграцією громадян за кордон Державній міграційній службі передані не були, хоча потреба у посиленні регуляторної діяльності у цій сфері не викликала сумнівів, відповідно до нового Закону України «Про зайнятість населення», функції з реалізації державної політики у сфері трудової міграції було покладено на Державну службу зайнятості. Відповідно до Положення про цей орган, Служба видає роботодавцям дозволи на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, веде облік таких дозволів; здійснює ліцензування діяльності посередництва у працевлаштуванні за кордоном та контроль за додержанням суб'єктами господарювання відповідних ліцензійних умов; сприяє адаптації на ринку праці громадян України, що повертаються із-за кордону; бере участь у здійсненні міжнародного співробітництва для розв'язання проблем трудової міграції, у підготовці відповідних міжнародних договорів України та виконанні зобов'язань України, які з них випливають [3].

О. А. Малиновська вважає, що Закон України «Про єдиний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» (2012 р.) передбачає запровадження документів для виїзду за кордон з електронним носієм біометричної інформації, що є на сьогодні обов'язковим міжнародним стандартом, і тим самим покращує умови для закордонних подорожей громадян України. Крім того, створення, відповідно до закону, реєстру населення сприятиме більш точному обліку міграційних переміщень і, відповідно, прийняттю краще обґрунтованих політичних рішень у сфері міграції. Оскільки у реєстрі міститиметься вся інформація про ідентифікаційні документи, що видаються в Україні, це унеможливить їх підробку чи «дублювання», використання «втрачених» документів, або документів, строк дії яких припинено, ство-

рять умови для більш дієвої протидії нелегальній міграції. Цій же меті слугуватиме передбачене законом об'єднання в єдиному реєстрі відомчих даних щодо іноземців, які збираються МЗС (видача віз), Державною прикордонною службою (перетин кордону), органами міграційної служби (реєстрація, порушення правил перебування) [3].

Можна стверджувати, що у період з кінця 2013 р. і по сьогодні міграційні процеси набули нових ознак, а саме: внутрішня вимушена міграція населення з території проведення Антитерористичної операції і окупованої АР Крим, трудова міграція і міграція, пов'язана з мобілізацією. У 2014 рр. в Україні внаслідок збройного конфлікту на сході України з'являється новий вид міграції – внутрішня вимушена міграція. Це обумовило виникнення нового етапу у системі державного регулювання внутрішньої міграції. Так, у квітні 2016 р. було створене Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України, яке стало головним органом центральної виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізацію державної політики з питань АР Крим, м. Севастополя, окремих територій Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження. Як визначено в його Положенні, кінцевою метою державної політики є реінтеграція зазначеної території та її населення в єдиний конституційний простір України [1, с. 141].

З моменту набуття особою статусу внутрішньо переміщеної (фактично з моменту отримання довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (ВПО)) держава здійснює забезпечення її прав і свобод, регулюючи, насамперед, їхнє соціально-економічне забезпечення. На цьому етапі державне регулювання внутрішньої вимушеної міграції виражається у забезпеченні національної безпеки України, оскільки цілісність Української держави залежить від якості соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб і від рівня національної ідентичності населення [8].

Починаючи з 2014 року система державного регулювання внутрішньої вимушеної міграції в Україні набуває нових якісних змін. Так, ухвалюються Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (2014 р.) [6] та інші нормативно-правові акти (зокрема, у серпні 2014 р., Постановою Кабінету Міністрів України №360 від 20.08.2014р, затверджено нове Положення про Державну міграційну службу України); Комплексна державна програма щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України (2015 р.) [7].

Проте О. Ф. Новікова акцентує увагу на тому, що Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» з'явився лише у той час, коли 500 тис. жителів Донецької і Луганської областей, АР Крим були вимушені покинути власні домівки в умовах зовнішньої агресії, яка спричиняла небезпеку життю і здоров'ю та обумовила протизаконні дії стосовно мешканців вказаних територій України. Ухвалений Закон спрямований на виконання важливої функції захисту прав переселенців, фіксації зобов'язань держави перед представниками даної категорії. Він сприяє реалізації загальноновизнаних міжнародних норм у сфері прав людини і положень гуманітарного права, а його виконання стане найкращим підтвердженням приналежності України до правових демократичних країн, які дотримуються норм міжнародного права та піклуються про своїх жителів, зокрема тих, що опинилися у скрутному становищі у зв'язку зі станом і негативними наслідками збройного конфлікту на сході України, а також окупацією АР Крим Російською Федерацією [1, с. 176].

У процесі формування системи державного регулювання міграційних процесів створюється структурний підрозділ Міністерства соціальної політики – відділ організації соціального захисту внутрішньо переміщених осіб Управління організації соціального захисту постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій (2015 р.), Міністерство з питань тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених

осіб, посада віце-прем'єра з питань Антитерористичної операції (АТО) і окупованих територій (2016 р.).

На регіональному рівні в Україні вже сьогодні спостерігається впровадження сучасних механізмів державного регулювання міграційних процесів. Так, функції Державної міграційної служби (ДМС) частково передані до органів місцевого самоврядування. Наприклад, у 2015 році у структурі Виконавчого комітету Харківської міської ради створено Департамент реєстрації, якому частково передані функції ДМС. Департамент реєстрації виконує наступні завдання: 1) формування та ведення Реєстру територіальної громади; 2) реєстрацію фізичних осіб (тобто внесення інформації про їхнє місце проживання/перебування до Реєстру територіальної громади, із подальшим внесенням відповідної інформації до Єдиного державного демографічного реєстру), а також зняття фізичних осіб з реєстрації.

Посилення ролі міграційних процесів у суспільно-політичному та економічному житті та проведення активної міграційної політики є засобом державного регулювання міграційних процесів в Україні.

Таким чином, можна визначити 4 етапи формування системи державного регулювання міграційних процесів:

- 1) (1991–2000 рр.) – становлення інституційного механізму державного регулювання міграційних процесів;
- 2) (2001–2010 рр.) – розвиток системи державного регулювання міграційних процесів;
- 3) (2010–2013 рр.) – посилення централізації у системі державного регулювання міграційних процесів;
- 4) з 2014 р. зміни у системі державного регулювання міграційних процесів у зв'язку з виникненням внутрішньої вимушеної міграції.

Подальші наукові дослідження мають містити порівняльний аналіз міжнародного досвіду державного регулювання міграційних процесів з метою його застосування в Україні.

Література

1. Внутрішньо переміщені особи: від подолання перешкод до стратегії успіху : [монографія] / [О. Ф. Новікова, О. І. Амоша, В. П. Антонюк та ін.]; НАН України, Ін-т економіки промисловості. – К., 2016. – 448 с.
2. Ворона Д. М. Адміністративно-правові аспекти міграційної політики : [монографія] / Д. М. Ворона. – Запоріжжя : КПУ, 2014. – 260 с.
3. Малиновська О. А. Міграційна політика в Україні: формування, зміст, відповідність сучасним вимогам / О. А. Малиновська // Аналітична записка М1/2014. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_Briefing_Series/PB_01_migration_2013_ukr.pdf
4. Міграційні процеси в Україні: сучасний стан і перспективи / за ред. О. В. Позняка. – Умань, 2007. – 276 с.
5. Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри (Понятійний апарат, концептуальні підходи, теорія практика): Енциклопедія / Упоряд. Ю.І. Римаренко; За ред. Ю. Римаренка. – К.: Довіра, 1998. – 912 с.
6. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб [Текст]: Закон України від 20.10.2014 № 1706-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 1. – Ст. 1.
7. Про затвердження Комплексної державної програми щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1094 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 2. – Ст. 582.
8. Соловйов Є. В. Внутрішньо вимушена міграція як об'єкт державного регулювання / Є. В. Соловйов // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. – Вип. 3 (54). – С. 146–150.
9. Ткачова Н. М. Міграційні процеси: історичний аспект / Н. М. Ткачова, Д. В. Станков // Механізми державного антикризового управління : збірник наукових праць Донецького

державного університету управління. – Донецьк : ДонДУУ, 2011. – Т. XII. – Серія «Державне управління» (вип. 206). – С. 186–192.

10. Толкачова І. А. Особливості міграційних процесів в Україні / І. А. Толкачова // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія : Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – К. : НАУ, 2016. – № 3(40). – С. 90–94.

11. Чайка Г. В. Деякі аспекти міграційних процесів в Україні у 2014-2015 рр. / Г. В. Чайка // Питання історії України. Збірник наукових праць кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. – Чернівці : ЧНУ, 2016. – Т. 18. – С. 104–109.

Анотація

Капінус О. Я. Етапи формування системи державного регулювання міграційних процесів в Україні. – Стаття.

У статті досліджено етапи формування системи державного регулювання міграційних процесів в Україні з 1991 по 2017 рр. і процеси еволюції правового, організаційного, економічного та інформаційного механізмів у сфері державного регулювання міграційних процесів. Обґрунтовано підстави для визначення якісно нових періодів у процесі становлення системи державного регулювання міграційних процесів в Україні. На основі аналізу нормативно-правових документів обґрунтовано висновки щодо відсутності гнучкості та своєчасності в наявній системі державного регулювання міграційних процесів у частині забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Визначено і запропоновано 4 етапи формування системи державного регулювання міграційних процесів, а саме: 1) становлення інституційного механізму державного регулювання міграційних процесів; 2) розвиток системи державного регулювання міграційних процесів; 3) посилення централізації у системі державного регулювання міграційних процесів; 4) зміни у системі державного регулювання міграційних процесів (у зв'язку з виникненням внутрішньої вимушеної міграції).

Ключові слова: державне регулювання міграційних процесів, внутрішньо переміщені особи, внутрішня вимушена міграція, збройний конфлікт, імміграція, міграційні процеси.

Анотация

Капинос А. Я. Этапы формирования системы государственного регулирования миграционных процессов в Украине. – Статья.

В статье исследованы этапы формирования системы государственного регулирования миграционных процессов в Украине с 1991 по 2017 гг. и процессы эволюции правового, организационного, экономического и информационного ме-

ханизмов в сфере государственного регулирования миграционных процессов. Обоснованы основания для определения качественно новых периодов в процессе становления системы государственного регулирования миграционных процессов в Украине. На основе анализа нормативно-правовых документов обоснованы выводы об отсутствии гибкости и своевременности в существующей системе государственного регулирования миграционных процессов в части обеспечения прав и свобод внутренне перемещенных лиц. Определены и предложены 4 этапа формирования системы государственного регулирования миграционных процессов, а именно: 1) становление институционального механизма государственного регулирования миграционных процессов; 2) развитие системы государственного регулирования миграционных процессов; 3) усиление централизации в системе государственного регулирования миграционных процессов; 4) изменения в системе государственного регулирования миграционных процессов (в связи с возникновением внутренней вынужденной миграции).

Ключевые слова: государственное регулирование миграционных процессов, внутренне перемещенные лица, внутренняя вынужденная миграция, вооруженный конфликт, иммиграция, миграционные процессы.

Summary

Капинос О. Я. Stages of the formation of the system of state regulation of migration processes in Ukraine. – Article.

The article deals with the stages of formation of the system of state regulation of migration processes in Ukraine from 1991 to 2017 and the processes of evolution of legal, organizational, economic and information mechanisms in the field of state regulation of migration processes. The reasons for qualitatively new periods in the process of formation of the system of state regulation of migration processes in Ukraine have been substantiated. On the basis of the analysis of normative legal documents, the conclusion is based on the lack of flexibility and timeliness in the existing system of state regulation of migration processes in terms of ensuring the rights and freedoms of internally displaced persons. Four stages of formation of the system of state regulation of migration processes have been identified and proposed, namely: 1) the formation of the institutional mechanism of state regulation of migration processes; 2) development of the system of state regulation of migration processes; 3) strengthening centralization in the system of state regulation of migration processes; 4) changes in the system of state regulation of migration processes (in connection with the emergence of internal forced migration).

Key words: state regulation of migration processes, internally displaced persons, internal forced migration, armed conflict, immigration, migration processes.